

Секція 3. Економіка інклюзивного розвитку: фінансово-кредитне та
обліково-аналітичне забезпечення.

к.е.н., доц. Фатюха Н. Г.

Національний університет «Запорізька політехніка»

ст. гр. ФЕУ-119м, Здорова К.О.

Національний університет «Запорізька політехніка»

ДОСТУПНІСТЬ ОСВІТИ БІДНИМ ВЕРСТВАМ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Освіта є одним із головних ресурсів сучасного суспільства, прогрес якого базується на розбудові системи знань. Рівень та якість здобутої освіти, освітні досягнення населення значною мірою визначають структурно-інноваційні можливості розвитку економіки та багатьох інших сфер, важливих для людського добробуту. У сучасності існує проблема відсутності вищої освіти у жителів сільської місцевості через те, що заклади вищої освіти є лише в містах і сільські жителі мають обмежені можливості в доступності до неї.

За даними Державної служби статистики України станом на 2018 рік кількість домогосподарств України складає 14935 тис. (у 2017р. – 14986 тис.). У міських поселеннях проживають 67% домогосподарств, з них у великих містах (з чисельністю населення 100 тис. осіб і більше) – 39%, у малих – 28%, у сільській місцевості – третина.

Сільські населені пункти значно поступаються містам за низкою показників, у тому числі за рівнем облаштованості житлового фонду, розвитком транспортної інфраструктури, якістю послуг освіти, охорони здоров'я і сфери побутового обслуговування. Зберігаються значні відмінності між містом і селом в якості освіти та охорони здоров'я. З недостатнім розвитком виробничої сфери і низьким рівнем добробуту сільських мешканців тісно пов'язані негативні процеси в соціокультурній сфері. Зумовлені вони хронічною нестачею коштів у місцевих бюджетах, практично повним припиненням державного фінансування соціальної інфраструктури сіл, а також низьким

попитом населення на платні послуги. Всі ці чинники сприяють зростанню бідності населення села.

Оскільки основна частина сукупних витрат сільських домогосподарств спрямована на забезпечення харчування, а саме 90% від сукупних витрат, то це свідчить про низький рівень споживчих можливостей селян. На придбання непродовольчих товарів та послуг, а саме на освіту припадає 0,6% від сукупних витрат сільського населення, тоді як для міського населення цей показник складає 1,2%.

За даними Державної служби статистики (Рис.1) можна зробити висновок, що станом на 2018 рік частка населення, яка має повну вищу освіту і проживає у міських поселеннях перевищує у три рази частку населення, що проживає у сільській місцевості. Також більша частка міських жителів (1,8 %) має базову вищу освіту та неповну вищу освіту (22,3%). Але частка населення, що має професійно-технічну освіту та проживають у міських поселеннях у два рази менша за частку сільського населення.

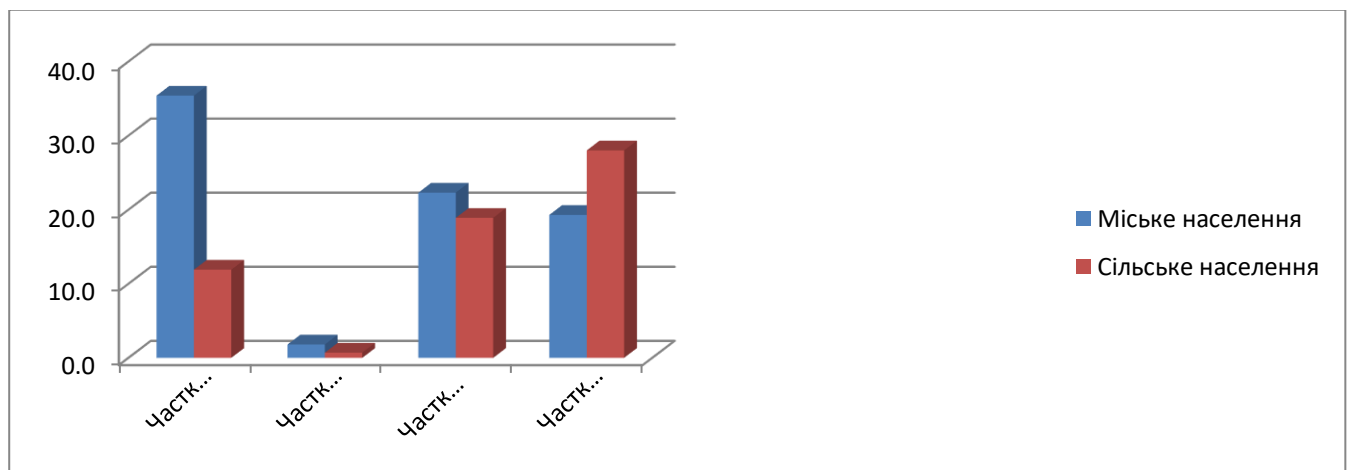

Рис.1 – Рівень освіти населення України

За даними Державної служби статистики чисельність домогосподарств з дітьми станом на 2018 рік складає 3967,5 тисяч, тоді як для сільської місцевості цей показник значно менший та складає 1684,8 тисяч. За даними 2017 року на міські поселення припадає 4046,0 тисяч домогосподарств, а на сільську місцевість 1680,1 тисяч домогосподарств.

Якщо розглядати розподіл за кількістю дітей в родинях сільських поселень, то видно, що найбільша частка припадає на сім'ї, що мають одну дитину, та складає у 2017 році 69,9%, а у 2018 році – 71,3%. Домогосподарства, що мають двох дітей, складають 25,7% та 22,7% у 2017 та 2018 роках відповідно. Та частка родин, які мають трьох дітей та більше є найменшою і складає у 2017 році 4,4%, а у 2018 році – 6%.

На рівень освіти населення також впливає фактор наявності неповних родин. За даними Державної служби статистики кількість домогосподарств, у складі яких є діти, які не мають одного чи обох батьків, складає у 2017 році 313,2 тисяч, а у 2018 році – 306,8 тисяч домогосподарств. У відсотковому відношенні до кількості домогосподарств з дітьми їх частка складає у 2017 році – 18,6%, а у 2018 році – 18,2%. Найбільший показник складає частка родин з дітьми, які не мають батька, у 2017 році цей показник складає 89%, а у 2018 році – 92,3%. Без матері проживають станом на 2017 рік 9,2%, а у 2018 році цей показник зменшився до 6,2%. Та частка домогосподарств з дітьми, які не мають обох батьків та проживають з родичами або з іншими особами складає у 2017 році 2,5% та у 2018 році – 2%.

Подоланню бідності в сільській місцевості та підвищенню рівня освіти сільського населення можуть сприяти державні проекти з розвитку сільської соціальної інфраструктури, допомога домогосподарствам з дітьми, які не мають одного або двох батьків, допомога у навчанні у закладах вищої освіти дітей селян.

Література

1. Когатько Ю.Л. Бідність сільського населення України / Ю.Л. Когатько. // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки. – 2016. – № 7. – С. 159–162
2. Офіційний сайт державної служби статистики України [Електронний ресурс]. Режим доступу - <http://www.ukrstat.gov.ua/>